

**ЭКСПЕРТ КЕНГАШИ ТЎҒРИСИДАГИ
НИЗОМ**

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2013 йил 31 январдаги 195/5-сон қарори билан тасдиқланган

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2016 йил 28 январдаги 220/3-сон ҳамда 2017 йил 31 майдаги 239/7-сон қарорлари билан ўзгартиришлар киритилган

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2013 йил 25 мартдаги 2443 рақам ва 2016 йил 25 февралдаги 2443-1 рақам ҳамда 2017 йил 23 июндаги 2443-2 рақам билан рўйхатдан ўтказилган

Эксперт кенгаши тўғрисидаги Низом

Мазкур Низом Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 16 февралдаги ПФ-4958-сон “Олий ўқув юртидан кейинги таълим тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги Фармони ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 28 декабрдаги 365-сон “Олий ўқув юртидан кейинги таълим ҳамда олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрларни аттестациядан ўтказиш тизимини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ва 2017 йил 22 майдаги 304-сон “Олий ўқув юртидан кейинги таълим тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорларига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссиясининг (бундан буён матнда ОАК деб юритилади) эксперт кенгаши фаолиятини тартибга солади.

1-боб. Умумий қоидалар

1

Мазкур Низомда қуйидаги асосий тушунчалардан фойдаланилади:

экспертиза – ҳужжатларнинг моҳияти ва амалга оширилган аттестация тадбирларининг олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрлар тайёрлаш ҳамда уларни аттестациядан ўтказиш соҳасидаги қонун ҳужжатлари талаб-

ларига мувофиқлиги юзасидан хулоса бериш;

илмий экспертиза – диссертация ва нашр қилинган ишлар илмий натижаларининг янгилиги, назарий ва амалий аҳамиятини баҳолаш, олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрлар тайёрлаш ҳамда уларни аттестациядан ўтказиш соҳасидаги қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқлиги юзасидан хулоса бериш.

2

Эксперт кенгаши ўз фаолиятида тегишли қонун ҳужжатлари талабларига амал қилади.

3

ОАК раҳбарияти эксперт кенгаши фаолиятини назорат қилиб боради ва унинг фаолият олиб бориши учун зарур шарт-шароитлар яратиб беришга

масъулдир.

2-боб. Эксперт кенгашининг асосий вазифалари ва функциялари

4

Қуйидагилар эксперт кенгашининг асосий вазифалари ҳисобланади:

ташкилотларнинг олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрларни тайёрлаш ҳамда уларни аттестациядан ўтказиш соҳасидаги таклифларини кўриб чиқиш ҳамда уларга баҳо бериш;

фан ва техниканинг энг янги йўналишлари ҳамда халқаро тажрибани ҳисобга олган ҳолда олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрлар ихтисосликлари рўйхатини тақомиллаштиришга оид таклифларни тайёрлаш ва кўриб чиқиш;

илмий даражалар берувчи илмий кенгашларнинг ва илмий унвонлар берувчи кенгашларнинг илмий даражалар ва илмий унвонлар бериш ишларини назорат қилиш;

илмий даражалар берувчи илмий кенгашлар тузиш бўйича таклифларни кўриб чиқиш;

диссертацияларнинг илмий савиясини, уларнинг илмий ва амалий аҳамиятини баҳолаш мезонларини ишлаб чиқиш;

илмий даража ва илмий унвон талабгорларига қўйиладиган талабларнинг ягоналигини таъминлаш;

диссертацияларни юқори даражада экспертизадан ўтка-

зилишини таъминлаш;

диссертация натижаларини таҳлил қилиш ҳамда уларнинг фан ва техникани ривожлантириш, иқтисодиёт тармоқларини модернизация қилиш ва мамлакатнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланиши йўналишларига мослигига баҳо бериш.

5

Эксперт кенгаши ўзига юклатилган вазифаларни бажариш учун қўйидаги функцияларни амалга оширади:

илмий даражалар берувчи илмий кенгашларнинг энг мақбул (оптимал) тармоғини шакллантиришда иштирок этади;

илмий даражалар берувчи илмий кенгашларни тузиш ва қайта тасдиқлашга оид ҳужжатларни кўриб чиқади ҳамда уларни тузиш (қайта тасдиқлаш)нинг мақсадга мувофиқ ёки мувофиқ эмаслиги тўғрисида хулосалар беради;

илмий даражалар ва илмий унвонлар берувчи кенгашларнинг иш тажрибасини таҳлил қилади ва умумлаштиради;

илмий даражалар ва илмий унвонлар бериш бўйича муурожаатномаларни кўриб чиқади ва ОАК Раёсати мажлисида кўриб чиқиш учун тегишли тавсиялар тайёрлайди;

нострификация қилиш бўйича муурожаатномаларни кўриб чиқади ва ОАК Раёсати мажлисида кўриб чиқиш учун тегишли тавсиялар тайёрлайди;

илмий даражалар ва илмий унвонлардан маҳрум этиш ва уларни тиклаш масалаларини кўриб чиқади ва ОАК Раёсати мажлисида кўриб чиқиш учун тегишли тавсиялар тайёрлайди;

илмий даражалар ва илмий унвонлар берувчи кенгашларнинг қарорлари юзасидан берилган апелляцияларни кўриб чиқади ва ОАК Раёсати мажлисида кўриб чиқиш учун тегишли тавсиялар тайёрлайди;

ҳимоя қилинган диссертацияларнинг илмий ва амалий натижаларини таҳлил қилади ва улар юзасидан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, вазирликлар, идоралар ва Фанлар академиясига тегишли материаллар тайёрлайди;

олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрлар ихтисосликлари рўйхатини такомиллаштиришга, янги ихтисос-

ликлар паспортлари ва малакавий имтиҳонлар дастурларини тайёрлашга оид таклифларни кўриб чиқишда қатнашди;

фуқаролар ва ташкилотларнинг мурожаатларини, жумладан апелляцияларни кўриб чиқишда иштирок этади;

ОАК Раёсатига илмий даражалар ва илмий унвонлар берувчи у ёки бу кенгаш фаолиятини давом эттириши мақсадга мувофиқлигига ёхуд кенгаш раҳбариятини ўзгартиришга доир тавсиялар тайёрлайди;

ОАК раҳбарияти топшириғига асосан таянч докторантура, докторантура ва мустақил тадқиқотчилик институтлари томонидан олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрлар тайёрлаш сифатининг мониторингини ўтказишда иштирок этади;

олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрларни аттестациядан ўтказишга алоқадор бошқа масалаларни кўриб чиқади.

3-боб. Эксперт кенгашининг ҳуқуқлари ва жавобгарлиги

6

Эксперт кенгаши қуйидаги ҳуқуқларга эга:

илмий даражалар берувчи илмий кенгашларга қўшимча хулоса олиш учун диссертацияларни юбориш;

етарлича асосланмаган хулосани қайта ишлаш учун илмий даражалар берувчи илмий кенгашга қайтариш;

илмий даража талабгорларини, диссертация ҳимояси ёки унинг жамоавий тақризи ўтказилган илмий даражалар берувчи илмий кенгаш раҳбарини, расмий оппонентларни, илмий раҳбарларни (маслаҳатчиларни), шунингдек етакчи ташкилот вакилларини ўз мажлисларига таклиф қилиш;

ўз мажлисларида илмий даражалар берувчи илмий кенгашлар ва илмий унвонлар берувчи кенгаш раҳбарларининг ҳисоботларини эшитиш;

ўз вакилларини илмий даражалар берувчи илмий кенгашлар мажлисларига юбориш;

зарур ҳолларда диссертация бўйича расмий оппонентларни тавсия этиш;

илмий даражалар берувчи илмий кенгашлар фаолияти-ни текширишда ОАК номидан иштирок этиш.

7

Эксперт кенгаши мазкур Низом ҳамда бошқа қонун ҳужжатлари билан зиммасига юклатилган вазифалар ва функцияларнинг бажарилиши учун жавоб беради.

4-боб. Эксперт кенгашини тузиш

8

Эксперт кенгашлари турли фан соҳалари ва иқтисодиёт тармоқларининг етакчи мутахассис-олимларидан иборат таркибда тузилади.

Эксперт кенгашининг раиси ва аъзолари ОАК Раёсати томонидан олий таълим ва илмий-тадқиқот муассасалари, вазирликлар, идоралар ва Фанлар академиясида фаолият юритаётган шахслар орасидан ОАК раҳбарияти тавсиясига асосан тасдиқланади.

9

Эксперт кенгаши таркибига камида 5 йиллик илмий ва педагогик иш тажрибасига эга бўлган ҳамда илмий даража олган мутахассис тайёрлаган фан докторлари киритилади. Фан номзоди ёхуд фалсафа доктори (Doctor of Philosophy, PhD) ёки унга тенглаштирилган бошқа илмий даражага эга мутахассиснинг эксперт кенгашининг илмий котиби этиб тайинланишига истисно тариқасида йўл қўйилади.

Эксперт кенгаши камида 9 нафар ва кўпи билан 21 нафар мутахассис-олимлардан иборат таркибда шакллантирилади.

10

Эксперт кенгаши таркиби фаолияти давомида таркибининг учдан бир қисмини янгилаш шарти билан ОАК Раёсати томонидан 3 йил муддатга тасдиқланади. Кечиктириб бўлмайдиган ҳолларда, эксперт кенгаши таркибига ОАК раисининг буйруғига асосан қисман ўзгартириш киритилиши мумкин, ушбу ўзгартириш ОАК Раёсатининг навбатдаги мажлисига тасдиқлаш учун киритилиши лозим.

Эксперт кенгаши таркибида сурункасига икки муддатдан ортиқ ишлаш мумкин эмас. Эксперт кенгаши таркибидан чиққан аъзолар эксперт кенгаши таркибига бир йил ўт-

гандан кейин қайта киритилиши мумкин.

Зиммасига юклатилган вазифаларни сифатли бажараётган эксперт кенгаши раиси, раис ўринбосари (ўринбосарлари) ва илмий котиби ўз вазифасини кейинги муддатда ОАК Раёсатининг қарори асосида давом эттириши мумкин.

11 Бир ташкилот ходимлари бир вақтнинг ўзida битта эксперт кенгашининг раиси, ўринбосари ва илмий котиби, шунингдек эксперт кенгаши аъзолари илмий даражалар берувчи илмий кенгаш аъзоси бўлиши мумкин эмас.

Эксперт кенгашининг аъзоси мажлисларда фаол иштирок этмаганда, экспертиза (илмий экспертиза) жараёни, шу жумладан диссертация экспертизасига оид маълумотларни ошқор қилганда, у ОАК Раёсати томонидан эксперт кенгаши таркибидан чиқарилади.

5-боб. Эксперт кенгаши ишини ташкил этиш

12 Эксперт кенгаши ишига эксперт сифатида таҳлилий ишларни олиб бориш ҳамда диссертация ва аттестация ишларини кўриб чиқишда иштирок этиш учун тегишли фан соҳалари бўйича фан докторлари жалб қилиниши мумкин.

13 ОАК Раёсати аъзолари эксперт кенгаши ишида иштирок этишлари мумкин эмас.

14 Эксперт кенгаши мажлислари эксперт кенгаши раиси раҳбарлигида ўтказилади. Эксперт кенгаши раиси турли сабабларга кўра эксперт кенгаши мажлисида иштирок эта олмаган тақдирда, унинг вазифасини раис ўринбосари ёки ОАК раҳбарияти томонидан тайинланган эксперт кенгаши аъзоларидан бири бажаради.

Эксперт кенгаши мажлислари унинг ишида эксперт кенгаши аъзоларининг камида учдан икки қисми иштирок этганда ваколатли ҳисобланади.

15 Эксперт кенгашининг қарорлари (тавсиялари, хулосалари) очиқ овоз бериш йўли билан қабул қилинади. Зарур ҳолларда, эксперт кенгашининг қарорлари ҳолислигини таъминлаш мақсадида ёки эксперт

кенгаши аъзоларининг кўпчилиги таклифига кўра ёпиқ овоз бериш ўтказилиши мумкин.

Эксперт кенгаши қарори мажлисда иштирок этган ва овоз бериш ҳуқуқига эга бўлган кенгаш аъзоларининг камида учдан икки қисми томонидан ёқлаб овоз берилганда, қабул қилинган ҳисобланади.

16 Эксперт кенгаши қарорлари тавсиявий характерга эга бўлиб, эксперт кенгаши томонидан мустақил равишда қабул қилинади ҳамда ОАК Раёсати тасдиқлаган кундан эътиборан кучга киради.

17 Эксперт кенгашининг мажлиси мазкур Низом талабларига риоя этмаган ҳолда ўтказилган ва эксперт кенгаши томонидан асосиз қарор қабул қилинган тақдирда, ОАК раҳбарияти диссертацияни мустақил ёпиқ экспертизага бериб, мустақил ёпиқ экспертиза натижаси асосида эксперт кенгашига масалани такроран кўриб чиқишни таклиф этишга ҳақли.

18 ОАК Раёсати ёки раҳбариятининг топшириғига асосан зарур ҳолларда эксперт кенгашларининг қўшма мажлиси ташкил қилиниши мумкин.

19 Эксперт кенгаши бўйича ОАК масъул ходими эксперт кенгаши мажлисларида иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлиб, эксперт кенгаши илмий котиби билан биргаликда аттестация ишлари ва диссертацияларнинг тўла-тўқис сақланиши ва ўз вақтида кўриб чиқилиши учун масъулдир. Эксперт кенгаши йиғилишларида ОАК раҳбарияти иштирок этиши мумкин.

20 Бошқа эксперт кенгашлари аъзолари ва мутахассис-олимлар ҳам кенгаш мажлисида эксперт кенгаши қарорига мувофиқ иштирок этишлари мумкин. Эксперт кенгашига таклиф қилинган мутахассислар эксперт кенгашида маслаҳат овози билан иштирок этади.

21 Эксперт кенгаши мажлисида тегишли диссертация бўйича расмий оппонент, илмий раҳбар (маслаҳатчи) ва етакчи ташкилот тақризини имзолаган эксперт кенгаши аъзолари иштирок этиш ҳуқуқига эга эмас.

22 Эксперт кенгаши қарори (тавсияси, хулосаси) ва мажлиси баённомаси раислик қилувчи ва эксперт кенгаши илмий котиби томонидан имзоланади

ҳамда 5 кун ичида эксперт кенгаши бўйича ОАК масъул ходимига топширилади.

23

Эксперт кенгаши томонидан фан доктори (Doctor of Sciences, DSc) илмий даражасини ва профессор илмий унвонини бериш бўйича мурожаатлар 2 ой ичида, фалсафа доктори (PhD) илмий даражасини ҳамда доцент ва катта илмий ходим илмий унвонларини бериш бўйича мурожаатлар 1,5 ой ичида кўриб чиқилади.

24

Эксперт кенгаши аъзолари ўзлари тайёрлаган хулосаларнинг белгиланган муддатда тақдим этилиши ҳамда эксперт кенгаши мажлисида кўрилган масалалар юзасидан қабул қилинган қарорларнинг (тавсияларнинг, хулосаларнинг) асослилиги ва холислиги учун масъулдир.

25

Диссертация ва аттестация ишлари юзасидан эксперт кенгаши қарорлари ОАК Раёсати мажлисида Бош илмий котиб ва эксперт кенгаши раиси ёки ўринбосари томонидан тақдим этилади.

26

Июль-август ойлари эксперт кенгаши томонидан аттестация ишларини кўриб чиқиш муддатларини ҳисоблашда инobatга олинмайди.

27

Эксперт кенгаши ўтган йилдаги фаолияти тўғрисидаги ҳисоботни ҳар йили 10 январдан кечиктирмай ОАКга тақдим этади.

6-боб. Илмий даража ва илмий унвондан маҳрум этиш ёки уларни тиклаш масалаларини кўриб чиқиш

28

Эксперт кенгашига илмий даража ёки илмий унвондан маҳрум этиш ёки уларни тиклаш масаласини кўриб чиқиш учун асос бўладиган материаллар келиб тушган тақдирда, материаллар эксперт кенгаши томонидан тузилган камида 5 нафар аъзодан иборат комиссияга ўрганиш учун топширилади.

Комиссия томонидан ўрганиш натижалари бўйича хулоса чиқарилади ва мазкур хулоса тегишли материаллар билан бирга эксперт кенгаши мажлисида кўриб чиқиш учун топширилади. Комиссия хулосаси эксперт кенгаши томонидан 1 ой ичида кўриб чиқилади.

29

Эксперт кенгаши мажлиси илмий даража ёки илмий унвондан маҳрум этиш ёки уларни тиклаш масаласи қўйилган шахс иштирокида ўтказилади.

Шахс бу ҳақда мажлис ўтказилишидан камида 5 кун олдин огоҳлантирилиши шарт. Агар шахс мажлисга узрсиз сабабларга кўра келмаса ёки мажлисга келишдан бош тортса, эксперт кенгаши томонидан унинг иштирокисиз мажлис ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилинади. Мазкур шахс узрли сабабларга кўра мажлисга кела олмаслиги ҳақида олдиндан хабар қилганда, кенгаш мажлиси бошқа кунга қолдирилади.

30

Эксперт кенгаши томонидан илмий даража ёки илмий унвондан маҳрум этиш ёки уни тиклаш юзасидан яширин овоз бериш ўтказилади. Эксперт кенгаши хулосаси мажлисда иштирок этган ва овоз бериш ҳуқуқига эга бўлган эксперт кенгаши аъзоларининг камида учдан икки қисми томонидан ёқлаб овоз берилганда, қабул қилинган ҳисобланади.

31

Эксперт кенгаши қуйидаги хулосалардан бирини қабул қилади:

илмий даража ёки илмий унвондан маҳрум этиш ёки уларни тиклаш тўғрисида;

илмий даража ёки илмий унвондан маҳрум этмаслик ёки уларни тикламаслик тўғрисида.

Бунда эксперт кенгаши томонидан тегишли масала бўйича асослар акс эттирилган хулоса тайёрланади.

Эксперт кенгашининг хулосаси кўриб чиқиш ва мазкур масала юзасидан якуний қарор қабул қилиш учун ОАК Раёсати мажлисининг кун тартибига киритилади ҳамда ОАК Раёсати томонидан тегишли қарор қабул қилинади.

7-боб. Апелляцияни кўриб чиқиш

32

Илмий даражалар берувчи илмий кенгашлар ёки илмий унвонлар берувчи кенгашлар ёхуд ОАК Раёсати қарори юзасидан берилган апелляция эксперт кенгаши томонидан ОАК Тартиб-қоида комиссияси топшириғига асосан кўриб чиқилади.

33 Эксперт кенгаши апелляцияни кўриб чиқиш учун зарур бўлган материаллар ва ҳужжатларни апелляция берган шахслардан ва тегишли кенгашлардан сўраб олиш ҳамда улардан фойдаланиш ҳуқуқига эга.

34 Апелляция эксперт кенгаши мажлисида кўриб чиқиляётганда, унда манфаатдор шахслар, жумладан апелляция берган шахс, унинг илмий раҳбари (маслаҳатчиси) ва диссертация бўйича расмий оппонентлар ҳамда мажлис раиси таклиф этган мутахассис-олимлар иштирок этишлари мумкин.

Апелляция берган шахс ва бошқа манфаатдор шахслар мажлис ўтказиладиган жой, сана ва вақт ҳақида мажлис бўладиган кундан камида 5 кун олдин хабардор этилиши лозим.

35 Апелляцияни кўриб чиқиш натижалари бўйича хулоса ёпиқ овоз бериш йўли билан қабул қилинади. Эксперт кенгашининг хулосаси унинг мажлисида иштирок этган ва овоз бериш ҳуқуқига эга бўлган аъзоларнинг камида учдан икки қисми томонидан ёқлаб овоз берилган тақдирда, қабул қилинган ҳисобланади.

Эксперт кенгашининг хулосаси кўриб чиқиш ва апелляция бўйича яқуний қарор қабул қилиш учун ОАК Раёсати мажлисининг кун тартибига киритилади ҳамда ОАК Раёсати томонидан тегишли қарор қабул қилинади.

8-боб. Яқуний қоида

36 Мазкур Низом Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт давлат қўмитаси, Маданият вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Ташқи ишлар вазирлиги, Фанлар академияси, Фан ва технологиялар агентлиги билан келишилган.